Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 27 (515). Неділя, дня 7. липня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ

За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інс тит 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошенне 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

† Евген Чикаленко

На чужині, як політичний еміґрант, замкнув навіки очі один з найвизначніщих українських громадян, з якого іменем звязана доля українського руху від 80 рр. минулого століття до часу, коли цвіт українського громадянства большевицьким гураґаном був рознесений по цілім світі. Побіч проф. М. Грушевського був Він перед війною стовпом, на якім спиралася майже вся орґанізаційна і культурна праця модерного українства. Його голосови прислухувалася вся українська братія, а його дім в Київі і Кононівці був осередком українства. Раз в тиждень, в означенім дні, про який знала ціла Україна, кождий Українець, звідкиб він не приїхав до Київа, мав право, без церемоній зайти до віллі Чикаленка, покріпитись при приготованім буфеті і зустрінутись з тим, з ким стріча була бажана. Коротко сказавши, київський дім Чикаленків був місцем стрічі цілої України.

Так само в маєтку Чикаленка, в Кононівці, в Полтавщині, був зїзд в часі літних ферій. Тут часто засідало до обіду і 100 осіб, передовсім університетської молоді і старших Українців зі всіх сторін України. Гостювали тут і Галичани. В кононівських садах, над річкою при купелі, при обідах і вечерях велись горячі дебати на ріжнородні теми: політичні, літературні і т. д. Спокійний і зрівноважений „Евген Харлампович“, як цього пана всі титулували, успокоював горячих дискутантів, годив посварених, підбадьорував несмілих, своєю сталевою арґументацією а деколи ніжною іронією бентежив і збивав з пантелику героїв фрази і пустомельства. Любили „Евгена Харламповича“ але і боялися його... От нпр. раз велась горяча дебата над романом визначного укр. письменника. Сам автор роману боронив своїх „героїнь“, бо вони „чесні з собою“. Господар дому похожає, циґаретку потягає і підсміхається, а врешті питає автора: „Будь ласка, скажіть: що ви зробилиб, якби так ваша жінка була „чесна з собою“?“ Автор подратований замявся, не сподіючись такого питання, а врешті подратований вибухає: „А яб її в морду“. Залунав реґіт... Автор зі своїми „героїнями“ лежав побитий...

Ці взаємини бл. п. Евгена Чикаленка з Українцями були пляново навязувані і удержувані—мовляв—щоби під страшним царським режімом „душі не пропадали“. Тому Він притягав кожду душу молоду і стару до свого дому і старався її формувати, зробити українською. Тій цілі посвячена його ціла діяльність. Формувати душі мало і Наук. Тво. ім. Шевченка у Львові, якого Покійник був меценатом, цю саму ціль мав і „Академічний Дім“ у Львові, на який жертував 25.000 рублів, формувати душі мали Його „Громадська думка“, „Рада“ —перші щоденники на Придніпрянщині, які оснував і фінансував.

Вийшлоб це поза межі ґазетньої статті, якби ми хотіли подати образ всесторонної діяльности Покійника. Це кождий свідомий Українець знає з Його спогадів (I—III), яким далеко не кінець, бо в рукописи лишились грубі стоси манускриптів, в яких списане ціле українське Йому сучасне життя. Цю працю продовжував Покійник доти, доки міг писати. І з тих споминів і з оповідань Його приятелів і знакомих знаємо, що Евген Чикаленко був народолюбцем в цілім значінні цего слова. Щоб „душі не пропадали“, цей дідич знижився до простолюддя, своєю простотою, благородністю, помічною рукою зєднував собі селян, стараючись їх двигнути з темряви, дати їм освіту. Для селянської маси писані Його „Розмови про сільське господарство“. Він теж один з перших дідичів переводив „земельну реформу“ у своїх маєтках. Зєднав собі любов селян не демаґоґією, але працею і освідомленням селянства. Тому в часі большевицької революції селяни зберігали маєток Чикаленка, а щоб охоронити двір перед большевицькою голотою, перемінили його на школу, доки „пан не поверне“. До останніх часів переписувався Покійник з селянами, яких листи деколи оголошував в пресі.

Ми Перемишляне мали щастя пізнати покійника близче, бо між нами жив понад пів року. Жив тут скромно, не хотів приняти помочі матеріяльної, бо як говорив: „Я привик давати, а не брати“. А коли оден з ініціяторів повстання проти Української Держави, довідавшись, що Чикаленко в тяжкій матеріяльній скруті, переказав Йому на початку 1920 р. суму 15.000 нім. марок (суму тоді велику), Чикаленко не приняв посилки, велівши посередникови написати йому, що помочі не приймає від того, котрий завалив Українську Державу. Цей гострий і слушний осуд збентежив того, на котрого впав і він вкоротці оправдувався в листі до Чикаленка, що якби Українці не завалилиб були Української Держави, то це зробилиб були большевики.

Взагалі Покійник дуже гостро осуджував повстання проти Гетьманщини. Якби не воно — говорив він — і якби в Українців було бодай трохи державницького змислу — ми малиб нині свою державу. А Україна може стати державою лишень як монархія. Як довго Українці не пізнають тої істини, так довго Україна буде кольонією сусідів. Большевизм уважав Покійник найбільшим нещастям для України.

Хотяй його тверезі погляди політичні не подобались соціялістичній укр. інтеліґенції, то все так вона була приневолена з респектом ставитись до Покійника, бо наглядно бачила, що Він своїми ділами здобув собі такий авторітет, якого повалити пустими фразами не можна. Тому Він побіч Вячеслава Липинського належав до тих нечисленних людий, що здобули собі трівалу повагу навіть у соціялістичних противників.

ПОЛТАВА.

(1709—1929).

Двістадвайцять років минає як під Полтавою відбувся великий бій. Україна і Москва, гетьман Мазепа з вірним військом і шведський король Карло XII з одного боку, а московський цар Петро I та наші ренеґати та запроданці з другого боку — такі були супротивники, що в ранці 10. липня н. ст. 1709 року, стояли в протилежних таборах під Полтавою, готуючись до бою на життя й смерть.

Ходило у цьому бою о те в чиїх руках опиниться провідна роля на сході Европи, ходило о те, що на Україні не могли поміститись дві ідеї разом — українська і московська, а було й могло бути місце лише для одної з них. Або Україна або Москва — це була та правда, що її писала по московських хребтах козацька шабля підчас полтавського бою; так писав теж московський меч по грудях козацьких. І правду цю освятила пролита кров.

Як-жеж дійшло до полтавського бою? То був час, в якому Україна була залежна від Москви, а гетьманував тоді на Україні, за згодою Москви, Іван Мазепа. Одночасно з ним царював в Московщині Петро I. В той-же час королював у Шведчині Карло XII.

Забажав тоді Петро I. зробити Москву великою світовою державою та став закріпляти за Московією береги Батлійського моря, загрожуючи таким чином Шведам. Тоді Шведи, під проводом свойого короля Карла XII., пішли походом на Московію, аби відбити її від берегів Балтійського моря. В поході цьому розгромили Шведи Петра I. під Нарвою і замість . гнати за втікаючими в безладді недобитками армії Петра, подались на Польщу, даючи таким чином можність та час відітхнути Петрові та зібрати нову армію. Пройшовши побідним походом через Польшу, подались Шведи в половині місяця липня 1708 р. на Україну.

Гетьман Іван Мазепа, що досі був дуже осторожний і навіть перед найблищими не розкривав своїх плянів та думок, каже так до армії своєї, безпосередно перед стрічею зі Шведами: „Браття! Покористуємося цею нагодою, — віддячимо Москалям за те насильство над нами, за всі нелюдські муки і неправду, що вчинено нам! Ось коли прийшов час скинути ненависне ярмо і нашу Україну зробити вільною стороною ні від кого незалежною“.

І справді за панування в Московії Петра I. положення України ставало з року на рік гірше. Довгі роки мусів Гетьман мовчки приглядатись, як один по одному обдирає Москва листки з дерева „автономії“ України; як щораз сильніще і нахабніще осадовлюється Москва на українських берегах Чорного моря, як підступом, інтриґами та деморалізацією намагається Москва знищити українську збройну силу, а з окрема Козацтво Запорожське.

Не диво проте, що в головах патріотичної старшини Війська Запоріжського, так-же як і в Гетьмана, назріває рішення покінчити з московською протекцією. Виразник патріотичної та лицарської думки Війська Запоріжського Кошовий Кость Гордієнко, в промові своїй до Гетьмана дня 8. квітня н. ст. 1709 р. каже так:

„Ми Військо Запоріжське Низове дякуємо Милості Вашій за це, що Ви, як і подобало найстаршому вождеві українському, взяли близько до серця долю нашої країни і взялися визволити її з московської неволі. Ми певні, що тільки ради цього, а не власної користи ради, наважилися Ви пристати до шведського короля“.

А Мазепа так відповів пану Кошовому:

„Дякуємо Вам, Запоріжці, що Ви вірите мені. Славлю Ваше пильне бажання добра рідному краєви. Коли я пристав до шведського короля, то не ради якої вигоди за-для себе, а з любови до рідної країни. У мене нема ні жінки, ні дітей і я мігби піти собі куди небудь та спокійно доживати свойого віку. Але кермуючи стільки часу Україною щиро, скільки було моєї снаги та кебети, я не можу, забувши й честь і щиру любов, скласти руки і покинути наш край на волю гнобителя“.

Та не усі на Україні так думали. Не уся навіть старшина уважала що гнобителя треба нищити всіми засобами, що *Москва на Україні, то смерть для України.*

Були полковники та інші старшини, що за ласки і соболі московські продавали честь української армії та волю України. Були й такі, що ще на довго перед союзом Гетьмана зі Шведами доносили потаємно цареві про те, що Гетьман має замисли ворожі до Москви, що накладає з ворогами московського царя.

І власне ота національна зрада, оцей брак національного достоїнства та чести, серед великої кількости військових і поспільства українського — це був найсильнійший і найбільший союзник Москви та московського царя.

Національна зрада, вихована на дріжджах московського духа, убила під Полтавою дня 10. липня 1709 р. — самостійність України. Она а не хто інший довела до цього, що після полтавського бою десяткам тисяч українсько козацтва Москва забрала з рук кріс а всунула лопату та пігнала на московські багна мостити місце під нову московську столицю. Національна зрада довела до цього, що Козацтво, а з ним й Україна стали наймитами Москви.

За це власне — чи Україні бути паном чи наймитом — точився скажений бій під Полтавою дня 10. липня 1709 р.

Тоді, року Божого 1709, було на Україні більше духових наймитів а менше духових панів і тому Україна програла полтавський бій.

В 220. річницю полтавського бою стає перед нами крицева постать „Мазепи“, великого державника, прославленого Б. Лепким в його звісній трильоґії „Мазепа“.

ПРО РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

(З відчитової салі; на маргінесі).

Перед двома тижнями ширший гурт перемиських громадян мав нагоду вислухати вражінь очевидця п. Кота (одного з членів групи наших кооператорів, що їздили на В. Україну) з одномісячної поїздки по Рад. Україні.

Розказував очевидець про це, що він бачив, а мав щастя бачити самі гарні речі. Таке щастя, очевидно, не кождому дане і ми з цього приводу завидувати нікому не будемо.

Ми хотілиби лише почути ще когось, хто цього виїмкового щастя не мав, бо тоді ми моглиб мати більш повний образ, зложений зі світла і тіни. А про ці тіни, а передовсім про цю велику тінь, що її кидає на усе наше життя московська лапа, все одно червона чи біла, нам нічого не згадував очевидець. А не бачити цього, могла лише людина, що натягнула на свої здорові очі чужі окуляри.

На загал з цього, про що розказував нам очевидець видко, що українське національне питання в цілому, зведене своїми й чужими до бібліофільства, музейництва, до деяких ділянок культурних та економічно господарських. Що політичні справи віддано в монополь чужим по національности й духові елементам. Виходить таке, що ми є ці діти, яким вистарчить дати одну чи кілька ляльочок, аби відвернути їх увагу від цього, що твориться в їхній приязі у хаті. Коли так дивитись на справу, то не треба дивуватись, що очевидцеві не подобався той дух, що панує в св. Софії; „цей — як казав очевидець — націоналістичний дух“. Дух, що не хоче дати заспокоїти себе ляльочками і доброю кухнею-комуною.

Коли очевидець розказував про українізацію, то не сказав цього, що вона має великі успіхи лише там і в тих справах, де на хід цих справ мають переважаючий вплив українські громадські чинники. Там-же, де ці укр. громадянські чинники позбавлені впливу, там з цеї офіціяльної українізації нічого не виходить. Ось коли, наприклад, мова про совітський апарат, професійні спілки, міську кооперацію — там „українізація“ не дає наслідків, мимо цього, що в той спосіб хоче влада надати пролетарській диктатурі хоч зовнішний український характер, щоб наші селяне та робітники не уважали совітську владу чужоземною, як воно справді є.

Про село розказував очевидець лише загальниково. Ми довідались, що на селі є один а часом два-три комуністи, що село поділене на два табори, бідніщих — богатших, що себе взаїмно поборюють, що в питаннях поділу землі укр. село повертає до передреволюційного стану, бо бідніщі за браком інвентаря віддають свою землю в оренду богатшим.

Що село поділилось на два соціяльні табори, це на нашу думку, треба зарахувати до успіхів компартії, без чого вона навіть до нинішних днів не змоглаб була втриматись при владі. Але це одно з найбільших лих для нашого народу. Посварити село, як цілість, з містом, а потім само село поділити на два ворогуючі табори, що вічно з собою жеруться, щоб в той спосіб можна було незамітно красти душу та спаралізувати волю — такий був і є плян кождої чужоземної влади, так плянують теж сучасні провідники компартії на Україні.

Не сказав нам нічого докладчик про це (не бачив), що на Україні є понад 40% селян, що не в силі обробити навіть трьох гектарів землі, не годні прожити від урожаю до урожаю. А цеж зайві руки на селі. Вони повинні-би найти в нашому місті працю при торзі, промисловости, транспорті то що. Шож, коли компартія видає величезні суми на пропаґанду ідеї всесвітньої революції [і на окуляри], а не подбала про індустріялізацію України, Бо не має можливости заняти ці зайві на селі руки по містах, коли промисловість не досягла навіть цього рівна на Україні, на якому вона стояла перед війною. Важка індустрія на приклад дає лише 80 — 85% % передвоєнної продукції, а з індустрії взагалі примушені жити 7 — 8 міліонів населення, тоді як 21 міліонів приневолені жити з сільського господарства, якого рівень теж не досяг передвоєнного. Засівна площа також менша ніж перед війною, а урожайність землі упала майже на 1 сотнар з гектара. В таких умовинах злидні — це природна річ. Цих злиднів не бачив докладчик і про ці злидні нам нічого не говорив. А про ці злидні каже нам ось хочби така статистика зміни характеру сільського господарства: Під пшеницею було перед війною 8 міліонів гектарів, а тепер лише 5·5 міл. г.; під ячменем було 5 міліонів г., нині 3·4 міл. г.; під вівсом 2 міл. г., нині 1·5 міл., а натомість під кукурузою було 0·6 міл. г., тепер є 1·2 міл. г.; під житом було 4 міл., тепер є 5·6 міл. г. і т. д.

Коли додати до цього, що Україна в цілому збирає 145 міліонів сотнарів збіжа, а з цього 10 — 15 міл. сот. забирає примусово Москва, то значить, що Україна мусить зі 130 міл. сот. збіжа виживити 30 міліонів свойого населення, тоді ясно, що населення мусить недоїдати. Чи воно так, чи ні, вийде з порівнання. Наприклад Польща, що має 28 міліонів населення і збирає 132 — 133 міліонів сотнарів, довозить ще для власних потреб 2 — 3 міл. сотнарів.

Чи це не доказ зубожіння та злиднів? Докладчик бачив лише карточки на продукти в Харкові і пояснював це вимогами техніки апровізаційної. А тимчасом це вияв кризи.

Не казав нам теж докладчик нічого про те, що на Україні дуже підупало скотарство. Що наприклад тепер коней є на Україні 4·2 міліони, а було перед війною 5·6 міл. свиней тепер 4·8 міл., а було 5 міл.; овець тепер 9·8 міл., а було 10·5 міл. і т. д.

Це все наводимо на доказ, що поминаючи моменти політичного характеру, на Україні панують злидні, що є безпосереднім наслідком кольоніяльної та грабіжницької політики Москви на Україні.

ПАЛОМНИЦТВО ДО РИМУ.

Марійське Тов. української Молоді орґанізує паломництво до Риму під проводом о. ректора Бучка. На жаль це паломництво в краю мусить переходити справді мученичу дорогу. Цілий місяць (від 15 травня до 15. червня треба було чекати, щоб в міністерствах побороти всі труднощі і виєднати для паломників пільгові (ulgowe) пашпорти. Врешті воєвідства дістали наказ з міністерства поручити старостам видати пільгові пашпорти. Але деякі староства не хотять видати паштортів або перетягають справу, домагаючись документів, яких в тім випадку непотрібно. Тому о. ректор Бучко як орґанізатор паломництва засипаний письмами і телеґрамами з цілого краю, в котрих паломники жалуються, що не можуть пашпортів до-

бути. Щоб мати час на всякі інтервенції і „хожденія по мукам“, мусів о. ректор Бучко пересунути речинець виїзду паломників з д. 3 на день 5. липня.

Розуміється само собою, що таке пересунення речинця в останній хвилі получене з великими труднощами і кошти, бо треба телеґрафічно повідомляти всі готелі в місцях постою (Відень, Венеція, Рим і тд.), треба також інтервенювати в міністерствах залізниць (Чехословаччини, Австрія, Італія) в справі доставлення ваґонів. Взагалі цілий плян переверний горі ногами — а виходу иншого не було, бо дня 23. червня було всего 9 пашпортів виставлених, а має їх бути 128. Не було отже надії, щоб паломництво могло виїхати 2. липня. Дивне це тим більше, що вже і міністерство і воєвідства видали свої рішення, а староства роблять перепони. Держава, яка всюди маркує свій католицизм, повинна іти на руку паломництву, так як це діється з польськими паломництвами, котрі дістають всякі полекші і пільгові пашпорти завчасу. За те українському паломництву якось не ведеться від самого початку. Навіть о окремі ваґони треба старатись аж через міністерство, хотяй кожда прогулька шкільна дістає ваґони від начальника стації. — В імя правди зазначуємо, що Староство в Перемишлі видало паломникам пашпорти зараз, як тільки надійшло повідомлення з воєвідства.

Як довідуємось, на чолі паломництва в Римі стане Впреосв. Митрополит Андрей.

Дописи.

Розтоки, повіт Косів. Посол Петро Шекерик улаштовує свої посольські звіти, майже в кождій місцевости здовж Білої і Чорної ріки. В Розтоках при послідних виборах до сойму дістав він лише 1 голос, та мимо того прибув туди зі своїм звітом. „Я Гуцул, ваш Петро, вчера возив гній на поле, ви забули за мене, але я такой до вас приїхав, я не гніваюсь на вас“. Говорив поверх три годині і то в такім тоні. Посол Паліїв одержав в Розтоках 70 голосів при виборах до сойму. Невелике то число, але коли возьмемо під увагу, що Розтоки в пограничу, де аж тьмиться від граничних „стражів“, які в часі виборів мали великі „впливи“ на виборців, впихаючи їм картку з одинкою, то 70 голосів на „18“ було богато. Гуцули пізнались вже давно на фарбованих „одинкарах“ та радіб побачити свого посла Палієва, або синатора Михайла Галущинського. Гуцули хотять представити їм свої кривди. З дороги, що за Австрії тягнулась рівненька понад Черемошем, мов лента, сліду нема. Получення возом давно нема. Мости позривані. Коли переходиться пішки, сиплються з гори скали і грозять смертю. Вибрались Гуцули до Кут на торг, але як надійде велика вода, то сидить у Кутах, поки вода не впаде. Виділ повітовий стягає 60% від Гуцулів дорогового при податку, та грошей тих потреба на що инше. — В горішній школі в Розтоках, де ще в 1927 р. було дві сили учительські (Українці) учить тепер оден, що перший рік учителює, поляк, що маленьким дітям завдає виучитись на память „Ойче - наш“ і поза наукою навіть говорить до них по польськи і жадає польської бесіди від дітей. Шовініст він такий, що навіть на місцевого катехита робив донос до ради шк. повіт., що той катехит учить релігії по українськи і що в шкіл. дневнику записує години відбутої науки релігії по українськи. В шкільнім році 1929 жадав на шк. свідоцтвах за I піврік вписування нот з релігії по польськи, а коли дістав відмову, цілком не дав тих свідоцтв до вписання нот з релігії. Напихає він дітям польські книжочки „людове“, збирає на ріжні цілі польські. В Розтоках нема ані одного поляка. — В долішній школі в Розтоках учителює також дочка Українця, міщанина з Кут, панна, також полька. Та учителька цілими годинами виучує наших дітей всяких польських пісень. Щоби мати поняття, що за „поезія“ в тих піснях, наводжу одну: Цьвір, цьвір за комінем, седзі мазур з своім синем, а мазурка зе свом цурком виґльондайом обедзюрком“. Учителька Маня до дітей говорить лише по польськи. — Перед війною жив в Розтоках бідний Українець, полатайко (латав Гуцулам старі кожухи) з жінкою і дітьми. Гірке було його життя. Більше жив з жебрання. Що дня давали Гуцули „За прости-Біг“ той троха муки, другий молока. Так вигодований найстарший йосо син, став тепер достойником таки в нашім селі. Най Бог боронить, як він переслідує тепер тих, що його вигодували. Ходить, та заглядає, чи хто що не робить в яке польське свято, або чи нема якого сміття на подвірю—зараз і кара. Мститься навіть на малих дітях, бє, тягає за волосся, замикає в ночі до трупарні на цвинтарі, страшить ті діти в трупарни топельниками. Справа за замкнення дітей до трупарні тягнесь в суді вже далі рік буде і кінця не видно. Має він ще рідню в Розтоках і служби в Розтоках не повинен повнити, але він має протекцію в комісара поліції в Косові. — Ми Гуцули з над Білої ріки просимо дуже нашого посла Палієва, щоб подав про наші кривда до відома дотичним властям в Варшаві.

Котиківка, передмістя Городенки. Котиківка має около 500 нумерів всіх мешканців а коли взяти під увагу самих Українців, то буде около 400 нумерів. На Рождество Христове заколядували тут понад 1200 зол. всі товариства так, що пересічно на кождий нумер припадає три зол. а тепер на писанку зібрано 80 зол. Якби так кожда громада поступала, тоби інакше стояла „Рідна Школа“ і „Просвіта“ і инші культурні установи. Маємо також орхестру, котра стоїть на першім місци в повіті, має 19 інструментів дутих, вивчилася грати понад 50 кусників, грає на фестинах і на инших народніх святах. Також маємо касу кооперативну, систем Райфайзена, відновлену 1924 року і білянс за рік 1928 виказав около 20 тисяч долярів обороту а в жаднім банку нема затягноного кредиту, лише самі Котиківчани складають на щадницю і своїми грішми обертаємо. Від пожичок береться 12% а платиться людям, що вкладають 10% і процент від пожичок береться з долини. Маємо дві читальні, одна будована в 1908 р. а друга куплена за 1600 корон. Маємо один склеп кооператипний, котрий недуже добре розвивається, бо бракує доброго склепара і є молочарня і то всьо провадять самі селяни. Нема між нами ані одноко інтеліґента, хіба що деколи доходять з міста, а за то всьо належиться подяка старенькому Др. Окуневському. Він перший кинув світло для Котиковецьких громадян а нинішні молоді інтеліґенти тільки партії знають ширити. — *Федір Гавриш*, голова.

Аксманичі коло Кальварії, пов Перемишль. Наше село до цего часу ще мало свідоме, чого доказом є брак народно - культурних орґанізацій. Перед війною була у нас читальня ім. „Качковского“, а також церковний склеп, але по війні і слід по них загинув — та тепер, Слава Богу, на їх місце в 1927 р. основано кооперативу „Єдність“ за почином кількох свідомих старших господарів та крамара згаданої кооперативи. За приміром нашого села пішли два села, що належать до нашої парохії і основали у себе також кооперативу. Склеп кооперативний міститься в новозбудованім громадськім домі, який поставлено старанням попереднього начальника громади на купленій площі, відповідній під цю будову. Ізза лихої господарки попереднього заряду і малої свідомости селян — кооператива слабо розвивалась. З початком цего року виграно нову управу кооперативи з людей молодих і енерґійних, які дають запоруку, що під їх зарядом господарка в кооперативі буде краща. А що йде до ліпшого, докази на це дала ревізія переведена в місяцю червні ров. п. М. Кульчицьким в Р. С. У. К. зі Львова і люстратором П. С. К. з Перемишля. Відчуваємо ще великий брак під теперішню пору Читальні „просвіти“, але брак поміщення для неї. Інші села святкують ювілейні свята своїх культурно-просвітних орґанізацій — наша молодіж, замість приходити до освідомлення— розпустує і побивається на музичних забавах з великою шкодою для себе і будучих поколінь. —

З Польщі і про Польщу.

В Варшаві відбувся процес б. міністра Чеховича перед державним трибуналом. Як відомо, міністрер Чехович видав без дозволу сойму 566. міліони і за те сойм поставив його перед трибуналом. В часі процесу переслухано міністрів, між ними і Пілсудського, соймового маршалка Дашинського і инших високих урядовців. Міністер Чехович а також всі инші міністри зізнали, що гроші видано на приказ Пілсудського. Та найцікавіщі були зізнання Пілсудського. Він остро критикував закон про державний трибунал, називаючи цей закон смішним. Так само і закон про сойм є „партацтвом праці“, „можна в нім знайти все, але не можна знайти сенсу“. „Коли така партацька робота — говорив далі Пілсудський — звязана з державним трибуналом належить до рекорду смішности і дурноти, то на жаль ціла конституція зроблена так, що одні параґрафи перечать другим параґрафам“. „Знаю, що то за пани робили конституцію, котрі заслували на шибинецю раз-по-раз“. Опісля Пілсудський накинувся на сойм, говорячи що до першого сойму належали люди, „які зраджували державу в часі війни, котрі робили з Польщі нікчемний торг, отже заслужили в часі війни на смерть“. Тому Пілсудський не видить в собі вини, але навіть заслуги в тім, що йшов завжди проти сойму. По промові обжало вувателів і оборонців трибунал вироку не видав але зажадав, щоб компетентне тіло т. є. сойм прослідили мереторично справу т. є. чи видатки Чеховича були необхідні і конечні. Таким способом трибунал не вирішив справи і вона знову верне до сойму.

Десерові потрави о знаменитім смаку

мають, особливо в літню пору, спеціяльне значіння для здоровя. Молочна приправа і делікатний їх аромант ділають на орґанізм зміцняючо і відсвіжаючо.

ПОРОШОК БУДИНЬОВИЙ Дра ЕТКЕРА,

що вироблюється в численних відмінах, від звичайних до найделікатнійших, може задоволити найвибреднійшого смакоша. Треба жадати **будиньового порошну Дра Еткера** з охоронним знаком **„Ясна голова“**. Добрі приписи на солодкі присмаки і потрави ґаляреткові містить нове видання кольорове ілюстрованої книжочки з переписами Дра Еткера, видання F. Тамже знаходяться близші подробиці о знаменитім апараті до печення „Подив кухні“, при помочі котрого на малім ґазовім вогнику можна печи, смажити і варити. Книжку можна набути за 40 ґрошів у всіх складах, в разі-ж вичерпання за надісланням значків просто до

Dra Augusta Oetkera
Oliwa.

Що чувати в світі?

В Большевії чим близче до нового хліба — тим тяжче за старий і по містах перед склепами люди вистоюють, як в часі великої війни. Хліб і муку продають на картки і в дуже малій скількости. Не диво, що й робітники, отся підпора большевизму, починають по містах бунтуватися. Про такий один бунт, до якого дав привід брак поживи, доносять большевицькі часописи з Донецького байсену, найбогатшої колись промислової области України. Товпи голодних, що через три дні не діставали нічого з урядових склепів, вийшли на вулицю і порозбивали склепи, а відтак пішли під міський уряд і там протестували проти того, що їм видають на поживу зігнилі бараболі. Біді не видно кінця, а „Красная ґазета“ пише, що Рада народніх комісарів (рада міністрів) видала розпорядок, яким зарядила видавання харчевих продуктів на картки вже і в 1930 р. Отже сам большевицький уряд не сподіється зміни на ліпше. — Перед кількома днями закінчив свої наради 15-тий безбожницький конґрес в Москві. Комуністи постановили, що релігію треба поборювати, бо вона є контреволюційною і візвали уряд, щоби загострив дотеперішну війну з Богом та щоби до поширення безбожности заставив учених і професорів, щоби по високих школах завести окрему науку безбожництва. Найцікавішою на зїзді була промова якогось Койа (от якийсь жидок!), який так сказав: „Видрім буржуазії не тільки меч, але й хрест!“ Чи большевики переведуть постанови конґресу в діло і чи зможуть відібрати народови віру? От дурноваті пустяки большевикі!

В німецькім парляменті обговорилось висліди парижської конференції і плян Юнґа, по якому Німеччина має зплатити воєнну контрибуцію. Німецькі націоналісти критикували цей плян, а їх провідник Гуґенберґ і Вестарп закидали міністрови Штреземанови, що він веде шкідливу політику для Німеччини, бо згодився на плян Юнґа. Штреземан виголосив в обороні своєї політики знамениту промову, яку цілий парлямент, за виїмком націоналістів і комуністів, горячо оплескував. Міністер Ш. сказав, що плян Юнґа є тяжкий для Німеччини, але все таки користнійший як плян Доса, за котрим голосували ті самі чинники, які тепер поборюють плян Юнґа. Німеччина мусіла згодитись на цей плян, бо якби не згодилась, то довелаб до банкроцтва свої фінанси. Серед тих отже обставин користнійшим є для Німеччини приняти плян Юнґа, тим більше, що по приняттю цего пляну прийде черга на инші уступки в користь Німеччини. (Тут Штреземан мав на думці опорожнення Надренії і зворот німецьких кольоній в Африці). Взагалі мін. Ш. заявив, що веде політику реальну, яка має на ціли скріплення німецької сили, а при тім висмівав противників, які воюють тільки пустомельством. Таким пустомельством уважає він промову Гуґенберґа, котрий, будучи одним з найбогатших людей в Німеччині, говорив таке: „Позвольте нам бути героями. Волієм бути пролетарами, як рабами чужого капіталу“. Взаглі Штреземан своєю промовою побив своїх противників, доказуючи, що політика це не пусте балакання, не боротьба з вітряками, але можність в даній хвилі витягнути як найбільше користи для держави і німецького народу.

Анґлійський новий парлямент відбув дня 25. червня своє перше засідання, на котрім вибрано предсідателя парляменту. На початку засідання забряв голос бувший премієр Больдуїна новому премієрови Мекдоналдови зложив ґратуляцію з нагоди виборів. Цю промову приняли в і посли рясними оплесками. Опісля вибрано президента парляменту і по старо давному звичаю всі посли пішли до палати льордів (сенату), щоби вислухати королівської депеші, в якій він ґратулював вибраному президентови. На переді послів побіч себе ішли Болдуїн і Мекдоналд. Все це є доказом, що Анґлійцям чужа є партійна ненависть, яка особливо у нас є сліпою і глупою. В тих днях буде відчитане в парляменті відручне пасьмо короля замісць престольної промови. В нім будуть зазначені головні лінії політики Мекдоналда, а саме: розброєння і мирні відносини між народами. В тім напрямі знайде Мекдоналд підмогу у всіх краях, бо люди так збідовані, що їм обридли збоєння і удержування міліонів молодих людей по касарнях коштом населення. Зброїтись хотять тільки нові бідні держави, які останками гонять перед банкроцтвом.

Франція вела війну за Альзацію і коли її відібрала від Німеччини, то фрацуські політики сподівались, що мешканці Альзації з вдячности для Франції будуть сповняти всякі забаганки тих політиків. Але мешканці Альзації перебули 50 літ в твердій мімецькій школі і знають, які їх права. Тому вони зажадали передовсім автономії для Альзації. Проти того домагання виступив дуже гостро французький уряд, уважаючи його державною зрадою. Тому французька поліція від кількох літ не дає спокою мешканцям Альзації, переводячи між ними ревізії і арештовання: Уроїлось тій поліції, що

П. ЗАДУМА.

ЗА ЧУЖИХ.

Цілував землю. А сльози, як горох, скочувалися по лици. Взяв пару грудок в хустинку і поклав за пазуху. Мов талізман дорогий привязав до шиї шнурочком. Щоби по сконі припорошили очі рідною землицею... Притиснув грудку землі до сухих ребер...

Вийшов на дорогу каменисту. За ним два мадяри з карабінами готовились до стрілу...

На подвірю, коло воріт, стояла його жінка, Не плакала... бо сліз не стало. Лиш в грудях гей камінь важкий давив і стискав роздерте серце. Хустка з голови зсунулась, а вітер розтібував довге чорне волосся, що вилось кругом голови. Біла, біла, як крейда, стояла мов камінь придорожний. Лиш очима водила то за своїм Дмитром, що ішов поруч таких самих „зрадників“, як він, то на посинілого кума Івана, що гойдався на вербі. І ворохнулася думка.

— Куди ?... Куди женуть її одиноку оборону ? Щоб десь там повісити ?

Щоб чужі плювали в лице та вчили дітей тикати пальцями: „ось зрадник !“ ?...

Піднявся страшний бунт в її серці. Мов божевільна побігла. Куди ? — питає вітер осики.

— За зрадниками . . . — шепче листє...

Дігнала... імпла мадяра за мантлю і показує рукою на вербу і на свого чоловіка... Спинився похід. А вона не може виговорити слова, лише рукою обняла чоловіка, а другою вказує на вербу...

Не розуміють мадяри чого вона хоче. Лиш повішений Іван вколов їх совість. Від верби відвертають очі... Копають нещасну подругу ногами.. Виривають зрадника і відходять поспішно.

З болю встає на коліна знімає руки в сторону „вірних“ і кричить слабим голосом: „от тут — тут повіште його — — — не женіть на чужину... Най сама своїми руками завішу ; затягну шнуром шию, коли вже так бажаєте його смерти. Не женіть так далеко - далеко світами на посміх, та на глум чужинців. Най сама своїми руками вигребу яму глибоку і поховаю, де-б ви не сказали.. Хоч-би і на зарінку... Лише не женіть на чужину...

Най знаю показати синови, де могила батька. Най хоч могила буде укоєнням мого безталання...

Не чують... Голос губиться в далекім просторі, а відповіди нема.

— Гей прокляті, за що ви взяли його, за що ?... Хибаж він безборонний міг ворогови заборонити напитися води ? Гей ви, чи чуєте ?... Таж він невинний... невинний...

Голос нещасної стихає, стихав — аж зовсім занімів. Як скошена трава лежала посеред дороги...

Коли прокинулась то зрадників не видно було, лиш зорі мерехтіли де-не-де на небі. Дрожали мов лист на осиці.

Темна тінь від Іванового трупа перебігала по дорозі. Між небом а землею лишивсь Іван. З рідної землі відірвали — до неба не пустили, бо зрадник...

Наближилася до свого кума... Ще вчера балакав свобідно, жалувався, що від сина з війни нема вістки. Не віщував лиха.

— Іване ! Куме ! Та-ж і ти нічого не винен. Москаль списав твою спину нагаєм і казав провадити себе до війта... І за се гобі смерть ? Таже і москаль бувби, в разі відмови, життя відібрав... Ох ! нещасні ми, нещасні...

Потягла за конець шнура і мертве тіло впало на дорогу.

За малу хвилю вернула з джаґаном і рискалем. З цілої сили почала січи землю недалеко трупа. Рискалем викидає глину довкола ями.

Бє тверду землю острим знаряддям, а їй здається, що довбе свою грудь закамянілу. Чим більшу довбала яму, тим видавалось їй, що добирається до серця свого.

Буде досить — думала, а рівночасно чула, як тає ледова брила коло єї серця.

Чула, як щось тепле сунеться до горла. Тисне її — не дає дихати. І вона захлипала, щоб не удуситись.

І тягла свого кума в яму — покропила слізми. Наче свяченою водою. Висипала високу могилу. А утома положила її зверха на могилі. Заснула...

Чарівний сон повів її горами, лісами, поміж чужі оселі та міста — туди, де Українська Голгота — Талєргоф...

— — — — — — — — —

Далеко десь на горах Альпах кипить завзятий лютий бій.

Валяться гори камінні лявінами від куль.

Тупіють уха.

Не чуть нічого лиш гуркіт одностайний.

...„Cauriol“...

Ідуть до наступу стрільці — тирольські Landesschutz-и. Між ними наші Верховинці — Тирольці Сходу.

...За цісаря.. за державу...

...Лютиться воріг... Десь за горою грає батерія ворога. Кидає кулі на привіт. А десятки скорострілів шукають точки опертя на стрілецьких грудях.

З гори летить тяжким валом лявіна камінна. Перша тамуєсь. На живих грудях і кістках Тирольців Сходу. Летить друга, третя, четверта...

Трухліють офіцери. Нема кому вже тамувати?...

— Хто перший вийде на гору, тому даю свій медаль золотий — кричить майор.

— Вперед! Вперед за цісаря і вітчину! І повзе вуж розірваний на части.

Вперед на гору!

На горі крик роспуки. Короткий смертний. Там бій завзятий безпощадний...

А на переді... „Тиролець Сходу“ Іванів син...

— — — — — — — — —

Сниться йому.

Він на варті на горі Сайнов. До него підходить його товариш, якого на куски рознесла вчора ґраната.

— Гей ти, хлопче, чи знаєш, що завтра за день на Україні?...

— Звідки-би мені знати, товаришу? Таж я забув навіть рахубу днів та їх назву.

— Ану пригадай собі. Бачиш зима. Хиба-ж ти не знаєш, які найкрасші свята в нас в зимі?...

— Не вже-ж... Різдво?...

— Так, так, мій друже! Сегодня навечеріє. А завтра Різдво Неньки України... Поглянь в гору. Бачиш ті ясні облича? З усіх сторін там мученики неньки України. Що кров пролляли — життє віддали... Там і твій батько межи ними... Кріпись! Бо завтра день великий настає...

— — — — — — — — —

В лівій медаль. Не золота, а мідяна. За „Cauriol“ заслуга. Дарунок цісаря...

А в правій лист. Від жінки Дмитра Захаркового: „і пишу тобі, що ті мадяри стратили тата твого на вербі, що просто нас. Під тов вербов я єго поховала. А мого взяли також тогди. Кажуть сидить десь в Талєргофі“...

...Застигла кров і руки впали... Якийсь простір сірий, безмежний роскинув тьмаву сіть поперед очи...

Забрязчів медаль по камінях. Стряслась земля — заколисалась наче зжахнулась тої вістки...

Звалився з ніг „Тиролець Сходу“.

— — — — — — — — —

автономні домагання Альзатців є німецькою інтриґою та що на аґітацію в тім напрямі Німці дають великі гроші. В той спосіб в Альзації поліція і прокураторія запроторила в тюрму богато людий порозвязували тамошні товариства, заборонила всякі сходини Альзатці в розпуку попали. Дійшло до того, що один альзатський патріот виконав атентат на прокуратора, який безнастанно злобою і фалшом воював проти людий, опираючись тільки на доносах поліційних і шпигунів. Ще тяжче стало жити тепер Альзатцям, але не подавались. Коли прийшли вибори, всі голоси автономістів впали на двох альзатських патріотів Рікліна і Россе, котрі перебували в тюрмі „за державну зраду“. І їх вибрано послами, але французький парлямент на внесок уряду уневажнив їх мандати. Вслід за тим наступили великі переслідування тих людий, які підпирали кандидатуру Рікліна і Россе. Врешті виточено процес тим автономістам. Але тепер вже і французьким судам забогато було поліцейської і прокураторської неправди. Суд увільнив автономістів, бо обжалованнє прокуратора опиралось на зізнаннях всяких поліційних провокаторів. Цей увільняючий вирок отворив очи і французькому урядови. І от рада міністрів в Парижі постановила змінити свою політику в Альзації і в тій цілі в найблизчих днях предложить парляментови закон про амнестію для Альзатців, засуджених у звязку з домаганням автономії. На підставі цеї амнестії вийшлиб з вязниці оба альзатські посли Ріклін і Россе. Так отже французький уряд уступає перед силою зорґанізованих Альзатців. А їх богато нема — всего півтора міліона.

В верзальськім замку біля Парижа підписали Німці під диктатом повоєнний договір, званий „верзальський мир“ З цего приводу в Парижі відбулись великі маніфестації. Рівночасно в Німеччині відбулись бурливі демонстрації. В Берліні відбулись збори, в яких взяло участь 50 000 людей. Ці збори гостро протестували проти верзальського диктату і заявили, що їх не обовязують постанови цего договору, який не був добровільним договором, але диктатом. Рівночасно президент держави Гінденбурґ видав відозву до німецького народу, в якій називає верзальський договір зневагою німецького народу.

В румунській столиці, Букарешті відбувся величезний зїзд рільників кількох держав, що радились над рільничими справами цілого світа. Ті рільничі справи відограють тепер у світі величезну ролю і так як колись при свячували політики всю увагу промислови та уважали його підставою державної господарки — так нині всі переконалися, що держава в першу чергу залежить від селян а й сам промисл не буде розвиватися, як не матиме відборців у селянах. І тому поволи починають державу брати в опіку селян, а Румунія уладила у себе зїзд рільників тих держав, що належуть до Союза Народів. Радив той зїзд над утворенням великої Міжнародної орґанізації рільників, яка малаб за завдання збирати відомости про те, кілько потрібно світовим ринкам господарських продуктів і відповідно до того рільники бралибся до годівлі товару, ярини чи збіжа — взагалі того, що найпотрібніще і що найбільш булоб поплатне.

Австрії наробив богато клопоту Бріян, який написав до Союзу Народів письмо, що „Гаймвер“ є грізною для світового мира орґанізацією, бо під покришкою руханкової орґанізації формує вона військові відділи, робить маневри, озброює їх, а навіть має склади з амуніцією та бомбами. Письмо Бріяна наробило великого шуму у світі і до Австрії виїде незабаром комісія, яка провірить цілу справу. При тій нагоді варта підчеркнути, що австрійські соціялісти, які ненавидять націоналістичну „Гаймвери“ і бояться її, бавляться в донощиків а їх часописи подають видумані вісти про те, що „Гаймвер“ має маґазини амуніції, де ті маґазини є та як озброює команда „Гаймверців“. Підла роля — на своїх доносити. — На віденськім університеті прийшло до бійок між студентами націоналістами а соціялістами. Націоналісти домагаються, щоб реккор університету, який є соціялістом, уступив, перешкаджають у викладах, а оноді улаштували вони бурливу демонстрацію і знищили обстанову кількох саль. Ректор хотів сам промовити до студентів, але ті висвистали його і хто зна, чи не булиб побили, якби його не були оборонили студенти соціялісти. Поліція цілий час стереже будинку університетського.

Чехи, відзискавши свою державність, наслідують Мадярів зперед війни: вони гноблять національні меншости і стараються їх зчехізувати. Але Німці і Мадяри не даються, за те Українці на Закарпаттю, які є розбиті на безліч партій, не мають ніякої сили супроти чеської політики І тому Чехи чехізують ціле Закарпаття. Часописи доносять, що тепер вже є на Закарпаттю до 300 чеських учителів і кругло 140 чеських народніх шкіл, при чому деякі з них не мають навіть 10 шкільних дітей! Більшість чеських шкіл має 10 — 20 дітей, головно жидівських купців і чеських урядовців. Це діється тоді, коли понад 20000 дітей української народности не може користати з шкільної науки, бо для них нема взагалі шкіл! Усі чеські школи добре вивінувані, підчас коли українські школи мають густо часто зле приміщення і замало учительського персоналу. Є українські школи, де на 400 — 600 дітей є всего 2 — 3 учителів. У чеських школах при такому числі дітей булоб негайно найменше 8 — 10 учительських сил. До того всього слід ще додати, що на Закарпаття, де до 1918 р. не було ні одного Чеха, завандрувало за останніх 10 літ понад 40 тисяч Чехів і Словаків.

Мадяри зачинають сваритися зі своїми сусідами. Як ми вже писали, на святі Незнаного Вояка в Будапешті виголосив мадярський премієр Бетлен войовничу промову. В тій промові зачіпив він троха і Чехів і Румунів, а навіть погрозив їм. А на святі були представники і чеської і румунської держави. Вони дуже образилися, що Бетлен може взагалі кривдувати собі на них (так всі рабівники ображуються) і донесли про це своїм урядам. А ті — що робити — виписали гострі ноти до Мадяр, що мовляв, ми своїм представникам закажемо на будуче бувати на таких парадах і навіть в Союзі Народів пожаліємося, що ви нам погрожуєте. Міністер мадярський Валько заявив Чехії і Румунії на ті ноти, що як не хочуть їх дипльомати бувати на мадярських святах — то ні. „Мадярам з того нема шкоди — сказав він — а того, що нам зрабували, ми не думаємо вирікатися.

В Мексику скінчилася боротьба держави з церквою. Вона тревала більш, як три роки, і як кожда домашна війна, приносила великі шкоди краєви. Та ось в тих днях президент Мексика і делеґат Папи підписали умову, якою закінчено всяку боротьбу з церквою. Папа телеґрафічно умову затвердив і по трьох літах уперше заграли кілька днів тому назад дзвони в Мексику і відправлено богослуження. Справу науки релігії у школі управильнено так, що священики не будуть вчити по школах, але у своїх церквах. Також на підставі того договору дозволив уряд вернути всім вигнаним священикам до краю і віддав церкві поконфісковані монастирі. З приводу тої умови в Мексику панує загальна радість.

Між Югославією а Болгарією так погіршились сусідські взаємини, що югословянський посол в болгарській столиці, Софії, виїхав до свого правительства по інструкцію, як йому поводитись в тій ситуації. Костею незгоди є нещасна Македонія, яку Югославія загарбала і її гнобить. У відповідь на це, македонські Болгари ведуть страшну боротьбу з югославянською владою. Безнастанно падуть трупи по обох сторонах. Ця боротьба дуже загострилася від часу, коли Болгарія зближилася до Італії і має мабуть обіцяну поміч від неї. І як донедавна Болгарія була потульна супроти Югославії і заявляла, що вона не має впливу на болгарське населення — так тепер Болгарія гостро виступає проти Югославії. В місцевостях, що лежать при югословянській границі, відбуваються тепер віча, які гостро виступають проти Югославії. На тих вічах промовляють навіть урядові болгарські особи, а уряд доставляє залізничі поїзди для вічевиків. На однім нпр. вічу промовляв командант болгарського ґарнізону, а також італійський журналіст, що був недавно урядовцем італійського посольства в Софії. Він заявив, що Італія завжди буде стояти по стороні Болгарії в її боротьбі з Югославією. З цего приводу в югославянських ґазетах кипить гнів проти Болгарії, якій закидають, що вона бурить мир. Витворилась отже ситуація, з якої тяжко знайти вихід.

В Швайцарії, в місті Женеві, відбувся міжнародний робітничий конґрес, на який прибули робітничі представники з цілого світа. Представники муринів з Африки ствердили, що між муринами розвинулась страшна ненависть проти европейських народів, особливо проти Франції і Бельгії, які масово винищують населення муринське. Представник муринських робітників закінчив свою промову так: „Нині Европа панує над муринами, але всюди мурини пробудились. Але мурини вже пробудились і єдностю злучені чуються в силі собі самі волю вибороти. Повага до европейських народів заникла між муринами, і вони вже не приймуть мира від гнобителів.

Пригноблення

скорочує життя, викликує зобоятнення на всі соняшні сторони життя і постепенно провадить до цілковитого осамітнення.

Добрий гумор йде в парі з повним здоровям.

Отже длячого мордуєте на кождім кроці Ваше тіло і нерви твердими шкіряними обцасами? Носіть ґумові обцаси „Berson“! Вони запевнюють тихий, гнучкий хід і удержують повне здоровя. Ношення Bersona—то охорона здоровя!

Всячина.

Процесійний похід на пикулицькі могили, який по традиції відбувається завжди в першу неділю по Зелених святах, був, як і що року, величавою релігійно національною маніфестацією. Непроглядні маси народу, делеґації з вінцями, якик було 107, взяли участь в поході на пикулицькі могили, де духовенство відправило молебен, а о. пралат Мриц виголосив релігійно-патріотичну проповідь. Опісля процесійний похід вернув до міста. Спокою і поваги свята ніде не заколочено.

Жертви на „Рідну Школу“ в часі великих ферій літних відбирає п. Марко Михайло уряд. "Щадниці“ в Перемишлі, ул. Косцюшка ч. 3. — Старшина.

Кожда господиня чується відповідальною за здоровя своєї родини. І хоч часом з трудом вяже кінець з кінцем — витає чейже охотно кожду можливість зміни потрав. Будинь Еткера, наприклад, знаходить завсіди радісне приняття, бо є смачний, поживний і недорогий. Вмістимість пачки вистарчить на 3 — 6 осіб, заощадити отже можна сей дрібний видаток на чім иншім.

КІНО „РЕДУТА“ вул. Костюшки (Нар. Дім) від 24—30 ц. м. чудовий фільм **Донька полку** з Бетти Бальфур і А. д' Арсі. Крім цього двоактова комедія.

Для осіб з провінції, котрі спішаться чи до зелізниці, чи до автобусу — рецепти і инші замовлення, як також всякі висилки почтові полагоджує як найскорше

Аптика під „Звіздою“.

Новинки.

ДВІ УЧЕНИЦІ прив. польського семинара учит. в Перемишлі, одержавши кепські свідоцтва, кинулись коло Журавиці під поїзд залізничий і згинули на місці.

РЕЛІҐІЙНІ КОМСОМОЛЬЦІ. „Комуніст“ розповідає, що в Велику Пятницю до собора св. Софії в Київі зявилося нежданно кілька сот людий сільської молоді, коли в церкві як раз відправляв службу Божу митрополит автокефальної церкви заявили, що вони бажають сповідатися, а до Київа прийшли тому, що вони — члени Комсомолу і їм дома ходити до церкви не вільно. Большевицькі часописи жадають з цього приводу репресії проти релігійних комуністів.

СВЯТО ЕЛЕКТРИКИ Ціла Америка святкує цього року 50- ліття винаходу електричного освітлення. З тої нагоди відбуватиметься через літо пропаґанда за електрикою, освідомлювання мас про її корисність, а в осени відбудеться само свято з т. зв. мінутою темряви. Мінута темряви буде так відсвяткована, що найбільший винахідник наших часів, Едізон якому людство завдячує тисячі вигод, потисне в своїй хаті ґузик і в країні згаснуть електричні світла. На мінуту над Америкою запанує пітьма а вона — як пишуть часописи — має пригадати Американцям, як було зле, як електричного світла не знали.

ВСЮДИ БОМБИ І ҐРАНАТИ. До реставрациї Кунерта в Томашові Мазовецькім війшов оноді сержант Бернацький з жінкою і дитиною, присів до свого знакомого і разом всі почали заливати червяка. Серед тої піятики Бернацький заложився зі своїм кумпаном, що кине в реставрації ручний ґранат. Сказав — зробив. Ґранат вибух, вибив шиби в реставрації і покалічив: жінку Бернацького лекше а синка так, що той конає в шпиталю. — Над Варшавою відбулися перед кількома днями летунські вправи. Один літак перелітав над селом Осуф якраз у хвилині, коли люди виходили з костела і нагло від цього літака відірвалася бомба і впала на дорогу в селі. Шалений гук і хмара куряви заступила на хвилю місце випадку, а як дим розвіявся — побачили всі, що відломки бомби покалічили важко 62-літну жінку і двох хлопців. Як пізніще показалося, то бомба випала через неосторожність летуна. І дивуйся хлопцям з села, коли сержанти і летуни не вміють з ґранатами та бомбами обходитися!

КРІВАВЕ ВЕСІЛЛЯ І ЗАБАВИ. Минуголо тижня відбувалось весілля в Яворнику руськім пов. Сянік. Коли парібки попились, повстала між ним суперечка а опісля і бійка, в якій парубків, Василя Шпильку, Миколу Колотило так побили, що вони оба сконали. Поліція арештувала убійників парубків Івана Яворницького і Михайла Бабяка. І дурнота і піянство довели знову до нещастя. Два трупи, а убійників чекає довголітна вязниця. А все то винна горівка, а виновником також є той господар, що з весілля своєї доньки зробив піяцьке збіговище Коли наші люди прийдуть до розуму? Для наших людий кожде майн е весілля пеклом, а весілля воно є для жидівських адвокатів. — В Журавницях пов. Бучач відбувався в Зелені Свята фестин. По фестині підпиті парібки В. Сохацький і Й. Миковський напали на гостинци на Михайла Гоголя зі Звенигорода і так його побили, що він сконав. Обох убійників арештовано.

СИЛА ДУХА В ГОДИНІ СМЕРТИ. В Стрию трафився такий випадок: Машиніст залізничий Прейсхер тяжко хорів і лікарі сказали, що його ніяка людська сила не вдержить при життю. Однак сам хорий сказав, що доти буде жити, доки його дочка Марія не здасть матури. І справді дочка здала матуру, прийшла сповістити про це свойого хорого батька і безпосередно після того батько помер.

ЧОГО ЛЮДИ НЕ ЗНАЮТЬ. Багато людей не знає, що у французькій кольонії Конґо вибудовано недавно залізницю, на просторі 100 кільометрів. До праці уживано рекрутованих робітників неґрів, з якими поводилися французи так нелюдянно, що загинуло 25.000 неґрів. Отже на один метер залізничої лінії припадає один труп. Чи не ганьба це для культурної Франції.

НІБИ ЛІТО Й НЕ ДУЖЕ. В Ґалаці вже від двох днів великі повени. На півдню Чорного моря шалів минулої ночи великий буревій. Рівнож доносять з Африки про сильні буревії. В пустині Сагарі, де вже 10 літ не падав дощ, паде він вже два дні безперервно. Учені вважають це явище феноменом.

КРІВАВА ПОДІЯ. Дня 19. червня на Рівенщині в селі Невиркові, Межеріцької волости трапився такий траґічний випадок: відбувалося там весілля, на яке зайшло двох військових зі школи підхорунжих пограничного корпусу, з цього-ж села. Між цими військовими і місцевими хлопцями у селі прийшло до сутички, а відтак до бійки, при чому хлопці обох військових викинули з весілля. Незабаром зібрали оба викинені своїх товаришів з касарні і під проводом вахмайстра прийшли на весілля відомстити програну. Не заставши на весіллі вже хлопців, почали бити вікна і посуду, старих і жінок. При цьому одного старшого господаря зарубали шаблями, трьох тяжко поранили, а 21 душ лекше. Дотепер, себто до 26, червня, не було в цій справі ще жадного представника прокураторії чи суду на місці.

ЦІКАВА ПОДІЯ. В Льондоні помер чоловік, що підніс було свойого часу руку на короля і тяжко його побив. Мимо цього його за це не покарано. Цим чоловіком був міністер Гендерсон, що помер в 88 році життя. А було це в той час коли цей „герой“ мав 8 років. Малий Гендерсон бавився одного разу на майдані-березі, збудував собі гарну фортецю з піску та мушель, що дуже подобалась його ровесникам-товаришам. Негайно з гурта малих хлопців вибіг 10 літний хлопчина, скочив на гарну фортецю, що її збудував малий Гендерсон та завалив цю будівлю з піску. Малому Гендерсонови стали зразу сльози в очах а за хвильку він кинувся з кулачками на зухвалого „ворога“ і почав його з усіх сил бити. „Ворог„ став втікати а малий Гендерсон кидав за ним навздогін камінці, мушлі і проклони. — Надбігли гувернери малого 10 літного хлопця та з обуренням стали викрикувати, як міг якийсь там хлопчина побити наслідника анґлійського престолу князя Валії, пізнійшого Едварда VII. — З трудом успокоювали побитого князя Валії, що мабуть ніколи раньше, а напевно ніколи потім не дістав такої „науки“ за вмішуваннся до чужих внутрішних справ. З цього часу про малого Гендерсона знала ціла Анґлія, а як „будівничий фортеці“ став поважаним банкиром а його „ворог“ королем Анґлії, стрічалися вони часом та згадували ту хвилю, коли можна було безкарно побити короля. Хто його зна чи обидва вони не були тоді щасливіщі.

ПОБОЖНІ ЗЛОДІЇ. В Лейнкестер в Америці злодії війшли до костела, набрали усього, а відтак молилися, дякуючи Богови. Впала поліція і перебила їм молитву, арештуючи їх.

САМОСУД. Біля Шепетівки натовп селян, в большевицькому представленню ніби сектантів, злінчував одного селянина за те, що той звернувся до большевицького суду в якійсь справі. Большевицькі часописи пишуть, що ніби та секта вважає совітських урядників за „змиїв“, і тому нікому звертатися до них не вільно. До того треба додати, що в ріжних місцевостях України, по селах, створились такі відносини, що селяне не хочуть мати найменшого контракту з владою і навіть за реквіроване збіжа відмовляються брати від урядовців заплату, уважаючи їх коли не за змиїв, то просто за гадів.

ЗРІСТ АЛЬКОГОЛІЗМУ НА УКРАЇНІ. По статистичним даним з „Комуніста“ споживання алькоголю на Україні зростає. В минулому році було випито: горівки 3 міліони літрів, пива 4 міл. літ., вина 2 міл. літрів в загальній вартості понад 10 міліонів карбованців в одній тільки одеській окрузі. Одеські робітники пропустили з причини пянства 150 тисяч днів праці. В Харкові й Київі випито алькоголю на суму 22 міл. карб. Але найбільше поширене піянство в окрузі донецькім, де робітники видали на алькоголь 27 міліонів карбованців.

ЗАПЛАТА ЗА „ВИНАХІД“. Папа Лев X мав таке щастя, що до його зголошувались часто ріжні винахідники зі своїми винаходами. Одного разу дістав Папа гарно оправлену книжку, в якій автор доказував, що найшов спосіб фабрикування і роблення золота. — Очевидно, винахідник, надіявся за це дістати від Папи гарну заплату. — І справді Папа прислав „винахідникови“ велику мошонку але зовсім порожну та щей карточку додав з подякою за гарну книжку та з увагою, що коли чоловік знає тайну роблення золота, то йому більше нічого не треба, як лише мошонки, щоби мати куди заховати золото.

НАЙБІЛЬШІ БОГАТСТВА НА СВІТІ. Найбогатшим краєм є Зединені Держави Північної Америки. Півн. Америка має найкраще зорґанізовану та розвинену торговлю, має найбільше покладів та копалень вугля, збирає найбільше бавовни, міди, олова, живого срібра (ртути), а соли має більше ріж їй треба. — Найбогатшим краєм на ґрафіт (що з нього роблять олівці) є Сибір. — Найбільше шовку виробляють Китайці. Китай дає половину світового виробництва шовку. — Найбільше золота та діямантів має віднога південної Африки звана Рогом Доброї Надії. — Найбільше лісів є в Канаді — Найбільше срібла є в Мексику. — Найбільше вовни дає Австралія. — Найбільше збіжа вивозить Арґентина. — Найбільше кави садить Бразилія і дає дві треті цілого збору в світі.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТЮ. Король Афганістану Аманула, як ми вже писали, стратив престол у своїм краю і переїхав на вигнання до Італії. Як лишень сюди приїхав, його жінка породила близнята. Так отже і щастє в нещастю буває.

ПЕРЕХОВУВАННЯ СВ. ТАЙН НА КОРАБЛЯХ. Доносять з Риму, що два кораблі „Вульканія“ та „Сатурнія“, які належать до лінії Консуліч — одержали привілей з апостольської Столиці, переховувати в кивотах на кораблях в часі подорожи Тайну Пресв. Евгаристії. Досі жаден корабель не міг сего мати, так що на випадок смерти якогось подорожуючого, він хоч висповідався, але кінчив життя без приняття св. Тайни Евгаристії. Велика церемонія відбулася на кораблі „Вульканія“ як він плив з Ню Йорку до Неаполю в Італії. Його Еміненція Кардинал Рульо — архиепископ з Квебеку, в асисті апостольського делеґата для Злучених Держав, Мосіньора Фумасоні-Біонді, відправив архієрейську Службу Божу, підчас якої вложив освячені дари до Кивоту корабельної каплиці.

НОВА СЕКТА. „Комуніст“ подає, що в Дніпропетровій окрузі зявилася нова релігійна секта: „благословенців“. На чолі її стоїть селянен Рибчук, що вважає себе за Божого післанця і має на меті врятувати нарід від близької кари за гріхи комуністів. Всі, що приступають до секти, мають старанно уникати всяких стосунків з комуністами, не спродавати їм збіжа, не давати рекрутів і не платити добровільно податків. Секта скоро поширилась по окружних селах. Видано наказ про арештовання Рибчука, але наказ не міг бути виконаний, бо селяне укривають Рибчука перед переслідуванням.

ЩЕ РАЗ УВАЖАЙТЕ! В Махнові пов Богородчани складав оноді бальки Михайло Хоцюнюк. Його роботі приглядалася 9-літна Марійка Білусяк. Нараз з цілої гори бальків скотився один в діл, впав на дитину і вбив її на місці.

КАВАЛЄРСЬКІ ПОРАХУНКИ. В Хотині коло Калуша здавна мали свої порахунки Влодко Зінк та Павло Кравчук. Оноді Зінк прилапав свого ворога і так вирівнав свої належности, що пхнув його кілька разів ножем. Зінка арештували.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В ПЕЧИ. Хана Фляви в Олеську підпалила оноді в печи. Коли древа розгорілись, настав сильнив вибух, від якого 6 осіб, які були тоді в хаті, віднесли рани. Слідство поліційне ствердило, що вибуховий матеріял находився в дереві, і коли дерево почало горіти експльодував.

БИК НАЛЯКАВ МІЩУХІВ. Оноді оден господар вів бугая на торговицю в Тернополі. Бугай вирвався і став бігати по улицях. Люди стали ховатися перед розлюченим звірем. Врешті вирушила проти него поліція. Стріли з револьвера, які падали на бугая не могли трафити бика, що-йно якийсь офіцер вистрілом карабіновим убив його. Та боротьба з бугаєм викликали переляк в Тернополі, а людий якби замів з улиць. Найгірша на тім вийшов господар, бо через свою неосторожність поніс велику страту.

ЗІПСУТТЯ страшні розміри прибирає по наших селах. Минулого тижня в Дичкові коло Тернополя 25-літний жид Рубін убив сокирою 42-літного господаря Семка Леськова, коли він спав на стриху своєї стодоли. Слідство виказало, що жид Рубін удержував любовний стосунок з жінкою Леськова. Обоє змовились, щоб Леськова позбати життя і обоїх арештували. — В Яворіцях коло Збаража, господар Данило Савчук тяжко побив жінку Юлію, котру підозрівав що удержує стосунок любовний з одним парубком, — От таке то діється по наших селах під впливом сельробівщини.

ПЯНІ ЯРМАРКОВЦІ. На гостинці між Дрогоєвом а Перемишлем почали бійку зі собою два підпиті господарі, Василь Медвідь і Дмитро Салюк, оба з Дрогоєва. В часі бійки Медвідь пхнув 50-літного Салюка ножем в околицю серця так небезпечно, що той конає в шпиталю.

НЕЩАСНІ ВИПАДКИ. В Собятині пов. Ярослав утопився в Сяні Дмитро Мадай — В Волі пов. Ярослав вибух огонь на обійстю Антона Федака і знищив ціле господарство. В огни згорів також син господаря, котрий спав на стриху на сіні.

Надіслане.

Глядаю приміщення для 7-літного хлопчика, що буде вчитись в школі Шашкевича при укр. інтеліґентній родині від 1 вересня ц. р. опіка вимагана. Зголошення з умовами до Адміністрації „Укр. Голосу" під „Варшава".

Оголошення. Доводиться до відома української еміґрації в Польщі, що в Українській Станиці при м. Каліші відкрито прийом учнів до ґімназії імени Т. ШЕВЧЕНКА на 1929—1930 шкільний рік, до кляс: підготовчої (діти 8—12 р.) — першої (9—13) пятої, шестої і матуральної (без ріжниці віку). До ґімназії мають право вступу бувші інтерновані армії У. Н. Р. та члени їх родин. Ученики ґімназії користуються даровим помешканням у загальних бараках, а в разі можливости й харчовою допомогою. Прохання надсилати на імя Директора ґімназії Kalisz skrzynka poczt. N. 61. з наступними відомостями: 1) Ранґ імя та прізвище просителя, 2) Частина, що в ній служив, 3) Рік, місяць і дата народження учня, 4) Попередня освіта. Вступні іспити 9. вересня. Навчання в ґімназії розпочинаються 15. вересня. — *Директор ґімназії.*

Дам заняття на літнисках при фотоґрафії. Невимагана фаховість, а тільки кавція за апарат. *Коломия, Євангелицька 8. Курс фотоґрафії Петришина.*

Уневажнюється згублену військову книжочку, видану через П. К. У. в Перемишлі, Григорію Косові, уродж. в р. 1905 в с. Горохівцях п. Перемишль.

Увага! Увага!
ВЕЛИКИЙ ЗИСК!
Пошукується аґентів до продаж рільничого знаряддя найкращих марок заграничних по таних цінах. Великий дохід для заступників запевнений. Умови і проспекти висилає на жадання фірма **„КОСА" Львів**, Скритка почтова 194.

Хінсько-срібне столове накриття гладке і фасонове продає найдешевше **„ДОСТАВА" у Львові, вул. Руська ч. 20**, в Перемишлі, Ринок 23, в Тернополі вул. Пілсудського ч. 6.

СЕМЕН ДМИТРАШ Перемишль, вул. Сінна ч. 8, має до продажі всякі реальности — камяниці, будівельні площі та посередничить в двірських парцеляціях, помешканнях і т. п.

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11. (в почтовім будинку).

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

Кождий хлібороб повинен мати добрі прилади, а головно
добру, ручно ковану косу ф-ми Ф. „АДАМЧАК ПОЗНАНЬ"
котра своєю добротою здобула признання навіть в Америці. Ніхто вже не сумнівається, а хто ще не переконався, нехай писемно замовить, а одержить *відворотною почтою за пібранням* потрібні коси під повною ґарантією з правом заміни. Тисячі листів з подяками свідчать про доброту **ручно кованих кіс „Адамчака"**. Перестерігаємо перед фальсифікатами. Ціни є слідуючі:

цм.	65	70	75	80	85	90	95	100
ґат. А.	10·50	11·—	11·75	12·75	13·75	14·50	15·50	16·25
„ Б.	8·50	9·—	9·50	10·—	10·50	11·—	11·50	12·25
„ Ц.	6·60	7·20	7·80	8·20	8·60	9·—	9·40	9·80

золотих за 1 штуку.

Пояснення що до ґатунків А. Б. Ц: ґат. А. „Коса познаньска" ручно кована — формат — колиста, ґат. Б. „Коса Адамчика" ручно кована — форма менша колиста, ґат. Ц. „Коса Солінґенівська" — форма віденська. При відборі і тузіна одноразово, одержує замовляючий і косу даром.
Кооперативи одержують відповідний рабат.

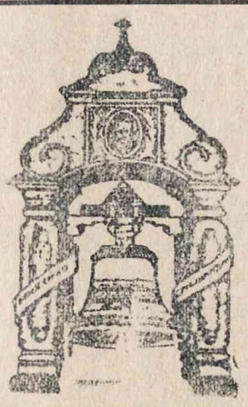

СВІЙ ДО СВОГО! Телефон 63—56
Попирайте рідний промисл!
Краса і гордість парохії церковні дзвони. Коли хочете мати милозвучні — гармонійні дзвони, замовляйте
в одинокій українській ліярні дзвонів
Михайла Брилинського
У ЛЬВОВІ вул. Замарстинівська ч. 41.
ЛІЯРНЯ Львів Замарстинів вул. св. Михайла ч. 14. (власні доми) де можете завсігди дістати дзвони першої якости, довільної величини. — За витревалість ґарантія. — Умови приступні. — Сплата ратами. — Солідність фірми потверджають численні листи похвальні якими згадана фірма може похвалитися. —

Концесіоноване підприємство для водотягової інсталяції
Петро Петришак
Перемишль — Дворського 4.
Виконує всякі роботи в тім закресі. Монтери кождої хвилі до диспозиції. Ціни доступні. Телефон 106.

БАНДАЖІ
пропуклинові й черевні для жінок, мужчин і дітей від р. 1886 виробляє
Заклад спеціяльних бандажів
М. ФРАЙЛІХА,
Львів, Городецька 35.
Тел. 71-11.

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

Федьо Різак ур. в р. 1891, замешкалий в Смільнику ад Лютовиска, уневажнює згублену карту урльопову, видану через комісію поборову в Ліску в 1920 р.

Маю честь повідомити, що декретом Презеса Суду апеляційного у Львові з дня 30. мая 1929 Ч. прес. 20886/5. 0/29 зістав я вписаний на лісту оборонців для справ карних, і веду бюро при вулиці Маркіяна Шашкевича ч. 5. (бічна Словацького). З поважанням
РОМАН ДМОХОВСЬКИЙ
ем. судія Суду окружного
оборонець в справах карних.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА"
з фабрики кооперативи „Будучність" в Тернополі.

Повновартостевий середник до прання
RINSO пере
дійсно... сам.

БІЛЛЯ робиться сніжно-білим. Кольори не підлягають зміні. Вовняні і флянелеві сорочки перуться знаменито в розтворі Rinso. Осягається maximum чистоти. Активність розтвору Rinso а заразом дуже лагідне ділання є одиноким в своїм роді, бо Rinso, усуваючи найбільш опорний бруд, не нищить матеріялу. Rinso, яко середник повновартостевий міцно ділає сам, без жадних „додатків", без досипування т. зв. середників помічничих, котрі завжди є для білля шкідливими. Rinso ділає швидко лагідно, з користними наслідками, заступаючи звичайне мило. Спосіб ужиття є легкий тому всякі відємні сторони прання усуваєтся.

Спродається виключно в пачках — ніколи „на вагу".

R3—026P

Lux стосується до всего делікатного і тим самим вражливого при пранню. Відкинути невідповідні середники і
послугуватися лише Lux'ом.

КОЛИ розходиться о випраннє тонкого стройного білля і всяких милих dessous, тоді сягається по пачку Lux'у, котрий має ту прикмету, що по частім пранню все стає ще гарнішим. Прати тільки дома після новочасної системи, то значить в активній і безоглядно чистій піні Lux'у, котрий нетільки безконкуренційно пере делікатні матеріяли але почасти і реґенерує їх та не стирає кольорів.

В Lux'і переться в той спосіб.

Розпустити жмінку миляних кришталиків в відповідній кількости горячої води, збити з того густу піну і зачекати аж пристигне. Прати через делікатне витискування в долонях. Випрані річи сполокати в літній воді, зміняючи її тричі і повісити в продувнім місци.

LUX

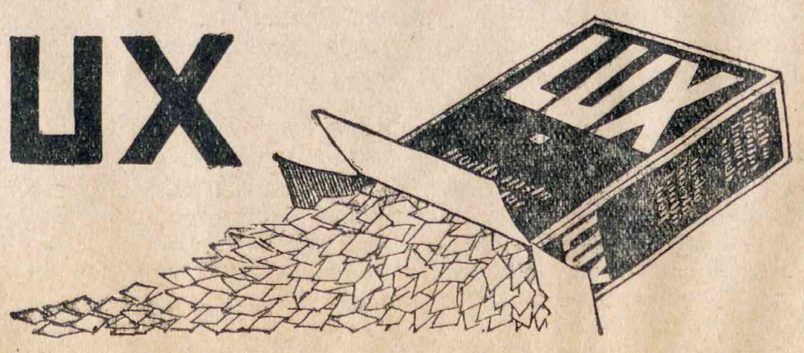

Lx 2-026-P

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.